

2023 – DOSARELE PATRIMONIULUI (CXXXIX):

propuneri pentru amenajarea unui parc istoric național!

- Turken Hügel? - o picătură scobește o piatră, nu cu forța, ci căzând des!

**1945
2019**

Cornel Lungu

**Sibiul este o veritabilă
“mină de diamante”
pentru diplomația culturală!**

Turken Hügel-Movila Turcului

**secțiune muzeală
dedicată epocii lui
Mihai Viteazul, o sală de
conferințe și manifestări
cultural – științifice ...**

**Troița reprezintă doar groapa
comună a celor uciși în timpul luptei**

**Propuneri pentru amenajarea unui
parc istoric național! - 15 ha**

**președintele Fundației
Șelimbăr 400**

**Dosarele
patrimoniului (CXXXIX)**

700 Șelimbăr

2023

**Anul comemorativ al innografilor
și cântăreților bisericești (psalți)**

**Anul omagial al pastorației
persoanelor vârstnice**

În „Foaia Poporului” (nr. 46, din 1925) se insera o știre: «Dl. inginer diplomat Victor Smigelschi, fiul pictorului Oct. Smigelschi, a fost încredințat din partea „Astreii” să compună mai multe proiecte de case naționale pentru satele și orașele noastre. Dl. Smigelschi s’a achitat de însărcinarea aceasta spre satisfacția tuturor și a terminat câteva proiecte. Multiplicându-se proiectele de case naționale va fi în stare „Astra” să pună la dispoziția directorilor ei de despărțământ aceste proiecte să avem case naționale ridicate cu gust artistic». Cine mai știe de Victor Smigelschi și de casele naționale, toate promovând deviza ASTRA - „Prin cultură la putere” -, primul președinte fiind mitropolitul Andrei Șaguna?

Istoricul sibian Cornel Lungu (1945-2019) - fost director al Muzeului de Istorie, Muzeul Național Brukenthal - a publicat mai multe lucrări și studii despre cultura și istoria Sibiului, o lucrare de referință fiind „Sibiul românesc. Oameni și locuri” (Editura Salgo, 2011). Motto ales de dr. Cornel Lungu pentru cartea „Sibiul românesc” a fost „Gutta cavat lapidem, non vi sed saepe cadendo” – „O picătură scobește o piatră, nu cu forța, ci căzând des!”.

Unul din studiile amănunțite elaborate de Cornel Lungu, era un: „Bătălia de la Șelimbăr 18/28 OCTOMBRIE 1599. Istoric, prezentarea situației topografice și arheologice a zonei în care s-a desfășurat bătălia, propuneri pentru amenajarea unui parc istoric național”. În lucrare, după prezentarea localității și a bătăliei de la Șelimbăr, un capitol este intitulat „Prezentarea situației topografice și arheologice a zonei unde s-a desfășurat bătălia de la Șelimbăr”,

din care reproducem selectiv: «Pentru a certifica faptul că locul cunoscut pe hărțile militare sub numele de **Turken Hügel (Movila Turcului)** sau sub numele de **Movila lui Mihai**, în luna octombrie 1996 a fost executat un sondaj arheologic pentru a se determina dacă acesta este locul gropii comune a bătăliei de la Șelimbăr. (...) Muzeul Național Brukenthal Sibiu - Muzeul de Istorie a organizat în colaborare cu Batalionul de Jandarmi din aceeași localitate, un sondaj arheologic. Cu această ocazie, a fost executată o secțiune în partea de sud-vest pe platoul actualului monument, cu lungimea de 3 m și lățimea de 1,5 m. De la adâncimea de aproximativ 50 cm, s-a făcut apoi, în interiorul secțiunii o casetă, cu dimensiunea de 1,5/ 1,5 m. În urma cercetărilor s-a ajuns la următoarele concluzii: **1.În forma sa inițială**, monumentul se prezenta sub forma unei movile aplatizate, peste care, în anul 1925, la sugestia lui Nicolae Iorga „Astra” a fost construit sub actuala formă (relativă) de trunchi de piramidă; **2.Din punct de vedere stratigrafic**, situația se prezintă în felul următor: - sub stratul de sol vegetal, gros de aproximativ 10 cm, se află un strat de pietriș, cu o grosime de 5 cm, urmează un strat de sol argilos, ușor nisipos, cu oxizi de fier, gros de 2,7cm, adus în acel loc cu ocazia înălțării movilei (care avea o înălțime de la nivelul solului de 2,80-3 m). În acest sol se află trei straturi succesive de pământ nisipos, slab argilos cu pietriș, de dimensiuni variabile (aprox. 2-10 cm). El alternează cu tipul de pământ amintit mai sus. - Sub acest strat apare un altul, gros de 40 cm, este un strat compus dintr-un pământ preponderent argilos amestecat cu pietriș cuarțitic, la nivelul căruia apare groapa comună (la 2,85 m adâncime) propriu-zisă, în care au fost semnalate fragmente de oase umane dispuse în straturi succesive, între acestea existând straturi intermediare de pământ probabil acele „glie de țelină” menționate de un contemporan al evenimentelor istoric maghiar Ștefan Samosyközi, de tipul celui descris ca fiind caracteristic ultimului strat (argilos amestecat cu pietriș cuarțitic). Adâncimea totală a gropii a fost de 3,25 m. (...) În vara anului 1868 la movila cu groapa comună a bătăliei de la Șelimbăr s-a desfășurat o manifestare comemorativă organizată de studenții români de la Academia Săsească de Drept în care au fost evocate importanța domniei lui Mihai Viteazul și rolul și semnificația bătăliei de la Șelimbăr, în înfăptuirea primei unități românești. (...)

Propuneri pentru amenajarea unui parc istoric național. În anii 70 a fost inițiat un proiect de extindere a spațiului construibil, în municipiul Sibiu, în direcția S, având ca axă de dezvoltare continuarea (prelungirea) bulevardului Mihai Viteazul dincolo de Valea Săpunului. Proiectul cuprindea pe lângă spații de locuit, amenajări utilitare și o zonă de agrement având ca suport tocmai Valea Săpunului. Se propunea în acest sens și calea de acces - un bulevard - care să se încheie în zona Troiței de la Movila lui Mihai de la Șelimbăr. Aici erau prevăzute lucrări de arhitectură care să sublinieze locul, rolul, importanța și semnificația bătăliei în istoria națională. Proiectul, atât cel al dezvoltării urbanistice cât și cel legat de Troiță, nu au prins contur. Dar tot în acea perioadă prin executarea șoselei de centură ocolitoare a comunei Șelimbăr s-a modernizat calea de acces de la centură până la Troiță. Anume s-a construit o fâșie betonată pietonală (este posibil numai accesul autoturismelor), s-a făcut renivelarea Troiței, trepte de acces la platforma acesteia, un gard metalic etc.

Avându-se în vedere faptul că desfășurarea bătăliei s-a petrecut pe un spațiu mai larg spre orașul Sibiu, că **Troița reprezintă doar groapa comună a celor uciși în timpul luptei** și în mod deosebit faptul că în etapa de față (mai este doar un an până la comemorarea bătăliei), propunem următoarele: să se aibă în vedere existența unui Plan de urbanism al zonei și în strânsă legătură cu acesta este recomandabil să fie gândită și propunerea amenajării parcului național.

După dezbaterile mai multor propuneri și puncte de vedere s-au stabilit următoarele coordonate: La locul unde începe aleea betonată în dreapta se creează un perimetru mai larg de dimensiunile de 300 m de-a lungul șoselei și 100-120 m adâncime, care să devină loc de parcare cu utilitățile necesare, în special cele artistice - turistice etc.

De la limita superioară a acestei platforme să se intre în parcul național pe calea de acces existentă dar care trebuie ca lățime cel puțin triplată. De o parte și cealaltă a acesteia să fie gândite până la Troiță locuri (spații) pentru lucrări de sculptură monumentală și un aliniament de vegetație peisagistică. În zona Troiței pe direcția opusă a căii de acces să fie prevăzută o largă parcare iar pe latura dinspre oraș, o platformă de largi dimensiuni, unde să poată fi organizate manifestări culturale - artistice, depuneri de jurământ și acordarea de onoruri civile sau militare; într-o latură o construcție care să adăpostească o **secțiune muzeală dedicată epocii lui Mihai Viteazul, o sală de conferințe și manifestări culturale – științifice**, etc.

În zona centrală a platoului poate fi amplasată o lucrare (monument) dedicată luptei pentru unitate statală - națională a poporului român sau o statuie (grup statuar) a domnitorului Mihai Viteazul. Această zonă trebuie, concepută, respectându-se axa proiectată pentru viitoarea extindere urbanistică. Tot în acest perimetru pot fi amplasate lucrări de arhitectură monumentală, grupuri de vegetație peisagistică, etc., iar în mod deosebit realizarea unei hărți a României din epoca lui Mihai Viteazul, din elemente de vegetație peisagistică. Există de asemenea dorința ca pe aliniamentul spre oraș să fie construite spații de recreere care să fie înglobate național. Se estimează suprafața de teren cuprinsă de parcul național la aproximativ 15 ha. Pe măsura dezvoltării noului cartier de locuințe, situat dincolo de Valea Săpunului va fi posibilă o a doua poartă de acces din această parte în cadrul Parcului național. Într-o perspectivă urbanistică mai îndepărtată, când probabil va fi amenajată și zona Dealului Gușteriței să fie marcat ipotetic și locul punctului de comandă al cardinalului Andrei Bathory.

Prezentul documentar a fost elaborat de prof. Cornel Lungu, director Muzeul Național Brukenthal, **președintele Fundației Șelimbăr 400**. Textul va fi pus la dispoziția colegilor arhitecți pentru elaborarea proiectului. Prof. Cornel Lungu, 10.01.2005».

Știați că istoricul sibian considera că «**Sibiul este o veritabilă „mină de diamante” pentru diplomația culturală!**».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2023-dosarele-patrimoniului-cxxxix-propuneri-pentru-amenajarea-unui-parc-istoric-national-turken-hugel-o-picatura-scobeste-o-piatra-nu-cu-fora-ci-cazand-des-171608.html>

În: Tribuna, 24 august 2023